

Előfizetési árak:

Egész évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona
Egy szám ára	20 fillér
Nyilttér sora	40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudóstó Vídéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet-körút 41

Tévedtünk.

Tévedtünk, amikor a mult hóban a Prágában lefolyt nagyszláv kongresszusról írva, a mi tótjaink távolmaradását a gyűlöletes kifelé kacsingatás szakításának minősítettük. — Tévedtünk, hogy a faj-, vér- és nyelvrokonság elveivel megindult egyesülési mozgalomból a mi tótjaink már kivonták volna magukat. Tévedtünk, amikor ebben olyan jelenséget láttunk, mely a várva-várt közeledés első lépését jelentette volna.

És mert a tótok passzív álláspontjából leszűrt ezen ítéletünk téves, nem állhatnak meg azok az indokok sem, amivel azt támogatni is megkíséreltük.

Nem igaz tehát, hogy a céltalan herce-hurca által megérlet békés hajlandóság marasztotta őket itthon, nem igaz, hogy kcrmányunk tapaszalt engedékenysége győzte volna meg őket és nem igaz az sem, hogy ők a békés fejlődéstől többet remélnének, mint amennyit eddig a zürzavarok földidézésével elérni képesek voltak.

Ellenben amennyire megfelel a valóságnak, hogy a lefolyt kongresszuson nem voltak képviselve, annyira igazság az is, hogy viszont az augusztus 8. és 9-én tartott és több szempontból lényegesebb dolgokat tárgyaló második kongresszuson ott voltak már. És így igaz, hogy tótjaink a prágai gyűléseken történt események s azok határozatai iránt olyan érdeklődést tanúsítanak, amely halomra dönti jóakarattal fölépített föltevésünket azok megtérése iránt. De tartsunk sort.

A prágai szláv kiállításán, de különösen a kulturgyűlésen való részvétel magában is elég arra, hogy

gyanút támasszon a mi tótjaink törekvései iránt, ha tudjuk, hogy ott a szláv törzsek kulturális egyesülésének jelszava alatt messzemenő szervezkedés indul meg, mely az egyes államok egységét veszélyezteti és ha tudjuk, hogy éppen ez a mozgalom vonzotta kirándulóinkat is, akik így a vér- és fajrokonosság nevében megindítandó elmunkálatokból ott kiesni nem akartak. De egyszeribe megvilágosodik s egyes részleteiben is megfigyelhetővé válik törekvésük akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy az a negyven ember ott a magyarországi tótok kiküldöttje gyanánt viselkedik és különösen, ha azok együttes működését is figyelemmel kísérjük.

Ha a kirándulás céljával nem lennénk tisztában, úgy erre nézve fölvilágosít bennünket valamennyi orgánunk, amelyek egymáshoz hasonlóan, tehát előre megállapított közös terv szerint harangoznak a gyűlés elébe olyan hangon, mintha a tótok üdvözülése egyedül ettől az utazástól lenne függővé téve.

A „Slovenský Týždenník“ például így elmélkedik:

„Ezek a dolgok más körülmények között semmi jelentőséggel sem bírnának, most azonban nem közönséges fontosságuk van, mert itt egy szegény, minden oldalról elnyomott, sérelmekkel vert testvér vagyonos testvérehez közeledik, amikor az saját munkásságának ünnepét üli. A világ látja őt és csodálja, hogy Sláviának ez a fia, mintha varázserővel emelkedett volna föl a többi kulturnemzetek sorába... És mi vérbeli testvérek megyünk, hogy örüljünk velük együtt... Bizonyára sokat fogunk ott tanulni, ami hasznunkra válik. Mindenek fölött pedig tovább szőjjük azokat a fonalakat, amelyek képesekké tesz-

nek minket arra, hogy itthon örökölt földünk érdekében lelkesedéssel folytathassuk munkánkat. *A mi utunk nem udvariassági alakoskodás, több az, az egytörzshöz való tartozás érzéséből folyó cselekedet ez, mit az az őszinteség diktál, amely az egyes családokat hatalmas egésszé olvasztja össze, olyan hatalmas egésszé, amely a saját erejével és törhetetlenségével akár a világ minden akadályával is szembehelyezkedik.*“

Nem teszünk hozzá semmit, csak elemezni kíséreljük meg, hogy mit jelent a nyilatkozat, mely szerint a tótok nem udvariaskodni mentek el, hanem olyan cselekedetet végrehajtását mentek elősegíteni, amely az egyes családokat egy hatalmas egésszé tömörítve, szembehelyezi az egész világ erejével is. Mit értsünk alatta? Tanulmányutat talán? Kulturális tevékenységet, vagy közönséges laikusok érdeklődését talán? Vajjon megmarad-e ezek után még a valószerűség arra nézve, hogy ott a tárgyalások a kulturális határok szigorú korlátait nem haladják túl föltehető-e még, hogy a mi tótjaink a messze kalandozó törekvések lényegével nem lennének tisztában? És végül föltehető-e, hogy ebben a légkörben a mi tótjaink volnának csupán, akik ott megengedhető, törvényeinkkel, alkotmányunkkal összeférő viselkedést tanúsítanak? Minderre már az idézett sorok is megfelelnek elég szomorúan.

Vannak azonban adataink arra nézve is, hogy ott a kedélyes társaság megfeledezett azokról a kötelekekről, amelyek őket Magyarországhoz fűzik. Megfeledezett a magyar állam törvényeiről, amelyek őket bizonyos függő helyzetbe hozzák. Hogy a határt átlépve, tultette magát minden kényszeren, mit akár a lelki-

Lang M. és Fia

férfi- és női divatruháza

Túróczenstémárton

☞ Rendkívül kedvező bevásárlási alkalom! ☜

A nyári szezonból visszamaradt szalma- és nemezkalapok, férfinégyek, nap- és esőernyők, szőnyegek és menyasszonyi kelengyék tetemesen leszállított árak mellett augusztus 15-éig kaphatók!

ismeret, akár pedig más külső okok különben felszinen tartottak valamennyire és annyira átengedte magát a cseh karok ölelése folytán támadt mámornak, hogy — szörnyűségesen félrebeszélte. Hurban, Markovič, Botto és még sokan mások egymásra licitáltak a bűnös szeretkezésben, amely az otthon hagyott haza megcsalásával, elárulásával annak rovására folyt.

Emlentek tehát, hogy a magyar államnak általuk már bemoeskoltt, bepiszkoltt képét, megtépett ruhájával odaállítsák a vérrokonok gyalázkodásra éhes prédájával s hogy az így közösen befektetett, agyonrágalmazott szervezetet a világ ítélőszéke elé dobják.

Emlentek, hogy azt a jogtipró, kulturára képtelen, gyilkos önkényű fajzapot: a magyart kedvükre meghurcolhassák s hogy az ő nemes, igazságos és méltóságos törekvéseit evvel szemben megismertessék.

A határon leszedték magukról a piszkot és ránk kenték, hadd lássa a világ a tisztára mosott nemes üldözöttet a barbár csordával szemben és aztán ítéljenek a Björnsonok.

Az így szerzett rokonszenvet a nagyszlav hóbortok érdekében még kamatozni is lehet.

És most már világos előttünk, hogy az első kongresszusról szóló távolmaradásuk nem célzott mást, mint azt, hogy a magyar hatalomtól való tettetett rettegésükben otthonmaradottak iránt a részvét a népek lelkében annál biztosabban fölbredjen és hogy ugy az elkinzott, agyonzaklatott és a rabszolgaság jármába hajtott nép szerepét most, a második alkalommal annál biztosabban játszassák el azon a színpadon, amelyre most a világ érdeklődését ismételten felkölteniök sikerült.

Amerikából.

— Levél a szerkesztőhöz. —

(A *Národné Slovenský Spolok* pénzei zálogban. — *Rovníának „könyvelője”*. — *A megcsalott nép fölháborodása.*)

Az idekerült tót nyelvű hazánkfiai között dul a Rovniánaké botránja. A lavina megindult, utjában egyre több és több terhelő adatot szedett magára s ma már olyan óriási sulyú vád hömpölyög Rovniának felé, hogy minden pillanatban agyonnyomással fenyegeti. Ennek az áramlatnak a megindítója C. L. Orbach, aki az igazság kiderítésében s a bűnösök hurokra kerítésében dicséretre méltó buzgalommal gyűjti adatait. Az eddig fölmerült gyanus természetű manipulációkról irtam már. Ujabbán C. L.

Orbach a „Slovák v Amerike“ című lapban terjedelmes vádlevelet közöl, melyben Rovnianekék eddig ismeretlen bűnéről rántja le a leplet. A hivatalos vizsgálat s a közeljövőben összetűl rendkívüli közgyűlés erősebben fogja majd ezt megvilágítani. Addig ennek az újabb fölmerült sulyos vádnak alakjáról számolok be. Orbach többek között írja:

Számos tanu van arra, hogy körülbelül három hónappal ezelőtt egy pittsburgi bank közvetítésével föltétlenül megbízható alakban értesültem arról a megdöbbenő s szinte hihetetlennek tetsző hírről, hogy a Národné Slovenský Spolok pénzei zálogba vannak letéve Rovniának adósságainak fedezésére. Ez a váratlan hír megijesztett mindnyájunkat. Nem akartunk szemünknek himni, elolvastuk a sorokat egyszer és többször, de mindig ugyanazt olvastuk ki belőlük, hogy a Národné Slovenský Spolok pénzei Rovniának adósságai miatt az egyes bankokban zálogok gyanánt hevernek. Az értesülés olyan forrásból eredt, hogy senki sem kételkedhetett annak megbízhatóságában, akármilyen hihetetlennek tűnt is az föl.

A közönséget hívjuk most föl tanunak, hogy ezt a hirt a nyilvánosság részére eddig át nem engedték.

Sőt ellenkezőleg. Ezt a szenzációt nemcsak hogy az újságokban nem tettük közzé, hanem becstelteszóra fogadtuk meg mindannyian, hogy evvel mindaddig hallgatni fogunk, míg a hatóság maga vizsgálatot nem indít.

Itt a cikkely fejtegeti, hogy a hir olyan lesújtó volt, hogy avval az érdekelteknél szegény munkáncserep megijeszteti, esetleg föllázítani nem akarták s az egészet a hivatalos eljárás rendes útjára akarták terelni. Most azonban, — mondja — hogy részletes és biztos adatok birtokában vagyunk, továbbá, tekintettel a vad hajszára, melyet Rovniának a Nár. Slov. Spolok és mi ellentünk megindított és folytat, nem tartjuk indokoltnak a további hallgatást s leadjuk a vádat:

„A pittsburgi National Bank főkönyvének 451. oldalán a Národné Slovenský Spolok javára egy 6341'86 dollárról szóló betét van elhelyezve. De ezen könyvelés alatt rögtön piros tévántal irt megjegyzés is látható: „Semmiféle pénzt kifizetni nem szabad J. W. Garland, vagy C. M. Gervig engedélye nélkül.”

Ez a betéttétel tehát ennek a két urnak rendelkezése alatt áll, ami más szavakkal annyit jelent, hogy a Nár. Slovenský Spolok pénzei itt zálogban hevernek.

Hogy a dolgot tisztábban lássuk, szükséges tudnunk azt is, hogy ez a J. W. Garland a Lincoln National Bank elnökgazgatója s hogy itt ugyancsak a Nár. Slov. Spoloknak 40000 dollárja hever „Kereskedelmi

alap“ címén — kamatozatlanul és hogy ezenfelül a Národné Slovenský Spoloknak egy 28000 dolláros rendes betétel is képviselve van.

Világos, hogy a két különböző helyen, de egy személy rendelkezése alatt álló egyleti pénz tisztára elzalogolt biztosítékul tekintendő, annál is inkább, mert sem Garland, sem Gervig a Národné Slovenský Spolok tagjai közé nem tartoznak s így ezeknek az egyesület vagyona fölött való rendelkezési joguk más uton meg sem magyarázható.

Rovnianek világgá kürtölt dugzagsága, a saját bankjában desztetemes összegek, mint a „Zivenának“ 17000 dollárja stb. ellentmondani látszanak ugyan a föltevésnek, hogy egy 6431'86 dolláros záloggal akart volna könnyíteni el sem képzelhető zavarán, de a vád sulypontja nem is itt fekszik tulajdonképpen. Nem pillanatnyi pénzszavarból való menekülésről van itt szó, hanem olyan pénzmanipulációról, amely meg nem engedett eszközökkel a mások pénzét a saját javára tőkésíti.

És általános a vélemény, hogy ennek az érthetetlen esetnek földerítése számos hasonló manipulációjáról fogja majd lerántani a leplet, ami aztán meg fogja világitani Rovniának mesés gyorsasággal fölszaporodott vagyonát.

Orbachnak ez a leleplezése s a hozzáfűzött kommentárok az egész tótságot Rovniánakkel szembeállították. Maga a Národné Slovenský Spolok erős mozgalmat indít ugyan az ügyeknek hivatalos uton való földerítésére, de amíg itten ezt a mozgalmat bizonyos jóakaratu komolyság jellemzi, addig a kerületi kisebb egyletek kebelében, amelyek tagjai tisztára az érdekelte munkásosztály köréből kerülnek ki, a fölháborodás olyan mérveket ölt, hogy egyre-másra innak föl a központi elnökséghez, ahol a legerélyesebb hangon szigorú és kérelhetetlen vizsgálatot követelnek. És ez a türelmetlenség egyre fokozódik, sőt valósággyal forrongnak a kedélyek annak a hírnek hatásá alatt, hogy Rovniának bűnének elpalástolására éjtnapot ösztesesz a Nár. Slovenský Spolok könyveinek tanulmányozásában. A hir szerint ugyanis Rovniának valami idegen könyvelő és Ambrosio segítségével lázas munkát folytat s azt hiszik, hogy ez a munka nem a Národné Slovenský Spolok érdekében történik.

Egyelőre ennyivel számolok be. Ezek megbízható és alapos értesülések. Többet, sokkal többet lehet még hallani és olvasni, ezekkel azonban még — éppen a forrás ellenőrizhetlensége miatt — komolyan nem igen foglalkoznak. Valószínű azonban, hogy igazi vádak is kerülnek ki közülök, amelyek még szorosabbá fogják öszszeszeríteni a hurkot, amelyben Rovniának már ma is nagyon kényelmetlenül érzi magát. —k.—

Apró szenzációk.

Lekullott gyümölcs. Hivatalos kezekből kaptuk az alábbi levelet, mely élénken dokumentálja azt a szellemet, mely az amerikai táságon, az agitátorok gaz munkája folytán, lassanként erőt vesz.

Szívélyes üdvözetem önnek, bíró urnam, valamint a szolgabíró urnak is és folytatónak levelemmel avval, hogy önök egy írást küldtek nekem ide Amerikába, aminek tartalmát megérteni nem tudom. *Hissen én nem vagyok magyar* s itt Amerikában nincsenek is magyarosított iskolák, ahol ez a nyelvet előbb el kellene sajátítanom. *Én tót vagyok és büszke vagyok nemzetemre, az is maradok a sirig.* Ha akarnak valamit tőlem, ugy írják azt meg tótul, mert mi itt mindnyájan tótok vagyunk. Egyébként tisztelet önöknek, de a tótoknak „na zdar”. Olvassa el ezt a szolgabíró urnak is.

Ján Beňo.

Ehhez nem kell magyarázó kíséret.

*

Ki volt az? A közigazgatási bizottságban egyik bizottsági tag a következő interpellációt intézte a főorvoshoz:

A mult héten két töröltábu mnkást hoztak be Strausz Adolf dr. betegsegélyző pénztári orvos udvarára. Strausz dr. falun lévén, nem vehette kezelés alá az elszerencsétlenül embereket. A munkaadó félve attól, hogy a betegeknek valami baja lesz, egy éppen arra haladó orvost kért meg, hogy addig is, míg Strausz dr. megjön, nézze meg a betegeket.

Az orvos a szíves invitálásra csak annyit mondott:

— Nem tartozik a dolog rám. Nem az én kötelességem. — És nem ment segélyére a szerencsétleneknek.

Az interpellált azonban hiába fagkadták felháborodva a bizottság tagjai: nevet nem említett.

Most mi kérdezzük még egyszer itt a nagy nyilvánosság előtt: *ki volt ez az ur?*

*

Honorarium. Csak a mult héten leplezte le amerikai levelezőnk azt a gázságot, melyet *Rovniának* urék útnak messzire szakadt tót honfitársaink verejtékes garasivaival. Most ennek írásos bizonyítéka és megjött a megyei árvászekhez. Egy munkaközben elhalt tót munkás szegény feleségének pénzét küldte el ide Rovniának ur a Tatrabank utján s ezen csekély fáradságáért nem számított többet, csak éppen 160 koronát. Lám, így gazdálkodnak az özvegyek és árvák pénzével!

Živio!

Különbönek az ügynek van még pikánsabb fordulata is. Majd azt máskor!

Rombadölt vasúti hid.

A kassa—oderbergi vasut szucsány—turáni szakaszán csak alig két hét előtt adták át az újabb típusu nehéz mozdonyok teherviszonyainak megfelelőleg épített új hidat a forgalomnak. Ma ez a hid teljesen megrongálva, hasznavehetetlen állapotban, középső iveteze helyéből 87 centiméternyire eltolva, majdnem teljesen oldalt dőlve nyulik el a Vág zugva rohanó, piszkos hullámai felett. A régi, használaton kívül helyezett hid 160 méteres vasfelrakozata pedig, a víz retenes

ereje által össze-vissza görbitve, ott fekszik a Vág medrében, az elszabadult tutajok és szálák emeletnyi magasságra feltorlódtott halmaza közt.

A hid katasztrófája hétfőn reggel háromnegyed kilenkor történt. A napok óta tartó esőzések, de különösen az Arva völgyében a mult héten pusztító felhőszakadás miatt, a Vág vize már ezelő egy órakeragadani kezdett, s az áradás az Arvából lefutó víztömeg miatt oly rohamosan történt, hogy parthoz kötött tutajok, a gőzfűrészek udvarain felhalmozott fatömegek biztonságba helyezéséről kellek gondoskodni lehetetlenség volt.

Igy történt azután, hogy a rohanó Vág árja által százsámra magával ragadott szálák és tutajok teljes erővel vágódtak a régi hid pilótáihoz, melyeket eltolva, a vaszkolosszus szétbontásra várt.

Reggel nyolc órakeragad már emeletnyi magasságban állt a hid előtt a pilótákban fennakadt famennyiség, kiszámíthatatlan erővel nehezodve a hidat tartó gyenge faszerkezetre, mely néhol már recsegve-ropogva engedett a lassanként ellenállhatatlanná váló nyomásnak.

Az új hidon nyolc órakeragad még áthaladt a Kassa felől robogó személyvonat, melynek utasai borzadva szemlélték a hid előtt dúló elemek alig leírható küzdelmeit. Kévséll a vonat áthaladása után a régi hid turáni oldala megroppant, amit követőleg a 160 méter vaszkolosszus teljes hosszában inogni kezdett.

A parton összegyűlt embertömeg visszafojtott lélekzettel nézte az elkertlhetetlen katasztrófát s többen pedig futva menekültek a veszedelem színhelyéről. Ekkor érkezett meg a fenyegető bajról gyorsan értesített csendőrség is, mely a bámuló tömeget teljesen leszorította a vasuti töltésről, a hidat pedig teljesen elzártá a közlekedéstől.

Épen ideje volt. A régi hid vaszerkezete néhány pillanat mulva menyörgésszerű robbajjal omlott be a Vág megáradt vizébe, melynek sebes árja odaszorította az új hid vaszerkezetéhez, mely az iszonytató nyomásnak lassan engedni kezdett, s a körülbelül 50 méteres középső ivezet a tartó sarokról szemmel láthatólag szintén csuszni kezdett.

Ruttkáról, mely a katasztrófáról még semmit sem tudott, abban a pillanatban jelezték a Kassa felé induló személyvonatot. A katasztrófa színhelyén összegyűlt tömegben iszonyat vett erőt az ismert harangjelekre, de a jelen levő *Simon Ferenc* pályafelgyázó lélekjelölését el nem veszítve, azonnal intézkedett, hogy az indulólélemben lévő vonat az állomáson visszatartassék. Ami sikerült is.

Időközben az új hid középső ive már több mint 50 centimétert csuszott el eredeti helyéről, s a Turán felől levő pillér vasarrukról egészen lebillent, maga a saru pedig teljesen összezuodott. Az új hid katasztrófája már-már elkertlhetetlennek látszott.

Ekkor azonban a Vág vize, melynek áradása 9 óra után érte el a legnagyobb magasságot, gyorsan apadni kezdett, s így a hidra gyakorolt nyomás is vesztvén erejéből, a hidiv csuszása megszűnt. A hid azonban ekkor már teljesen hasznavehetetlen állapotban volt. A szerkezet maga megrongálódott, a hidra épített pálya pedig, a csuszamlásnak megfelelő szabályos ivekben elgörbült s itt ott elszakadt.

A megrongált hid miatt a személyforgalom csak átszállással tartatik fenn, a teherforgalom

azonban lehetséges, hogy betekig szünetelni fog. A beomlott régi hid szerkezetét még robbanás által sem lehet eltávolítani, mert a robbanás magát az új hidat is veszélyeztetne.

Azonban nemcsak ezen a hidon, de a Vág völgyében mindenütt rettenetes károkat okozott a váratlanul, hihetetlen gyorsasággal jött áradás. A még le nem aratokt termés, melyet az ár elöntött, teljesen senkire ment. A turáni Greiner cégnek százötvenezer, a szucsányi Robinson és Krausz cégnek tizezer, Löwinger N. kisselmeci fakereskedőnek pedig nyolcezer korona ára fájat ragadta el az áradat. A víz megrongálta a közúti hidakat is, az utakat pedig néhol teljesen járhatatlanná tette.

A Vág völgye Kralovántól lefelé valóban elszomorító látványt nyujt. Rövid tizenkét óra alatt családokat tett tönkre a Vág sebes árja.

Vármegyei élet.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegyei közig. bizottsága *Justh Ferenc* főispán elnöklete alatt a f. hó 12-én tartotta rendes havi ülését.

Jelen voltak: *Beniczky* Kálmán alispán, *Záthureczky* Imre árvászeki elnök, *Csepesényi* Sándor tb. főjegyző, *Rakovszky* Iván dr. aljegyző, dr. *Law* Adolf tiszti főjegyző, *Kaewinczky* Kálmán kir. tanácsos pénzügyigazgató, *Gregor* Kálmán kir. alügyész, *Künsztler* Károly dr. kir. tanfelügyelő, dr. *Boleman* János vármegyei tiszti főorvos, *Borbély* Kálmán kir. főmérnök, *Keveczky* Imre közigazdasági elnök, *Cseréi* Emil, *Roth* Emil, *Klímó* Vilmos, *Rozsa* János, *Saager* Ferenc és *Schultz* Lajos.

Elnöklő főispán a megjelent bizottsági tagok szívélyes üdvözlése után az ülést megnyitván, a bizottság áttért a napirend tárgyalására.

Csepesényi Sándor tb. főjegyző bemutatja a vármegyei közigazgatási bizottságának 1908. első feléről szóló jelentését. A bizottsági jelentés felterjesztetik a miniszterelnökhöz.

A Kassa—Oderbergi vasut Turán állomásának kibővítése miatt az állomás mellett elvezető utak részben áthelyeztettek, részben pedig megrongáltattak. A társulat ezen utakat most teljesen jókarba hozta s kéri a bizottságot, hogy ezek átadására az értekeltek értesítése mellett tízzón ki határnapot. A közig. bizottság az átadás, illetve átvétel határnapjával folyó hó 30-át jelölte meg.

A felsőmagyarországi mészköltéglgyár részvénytársaság a turáni állomásig iparvágányt óhajtat létesíteni. A helysínig tárgyalás ez ügyben már a mult hónapban megtartván, a tárgyalásról felvett jegyzőkönyv az iparvágány engedélyezése végett a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez terjesztett fel.

Schultz Lajos szucsányi téglagyáros a gyártó a vasuti pályatésztig iparvágányt létesít. Kérvénnyel fordult a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez, hogy az építéshez szükséges földterületek megszerzése végett rendelje el a kisajátítási eljárását. A miniszter méltányolva a gyáros indokait, a kisajátítási eljárás megindítását felrendelvé, minek folytán a bizottság az eljárás határnapjával szeptember hó 16-át tűzte ki.

Rakovszky Iván dr. aljegyző bemutatja a rutkai körjegyzés előterjesztését, melyben kéri a közig. bizottságot, hogy Paulinyi Gábor

anyakönyvvezetőhelyettest ezen állásától mentse fel s helyette az anyakönyvek vezetésével — az ügymenet gyorsabbá tétele miatt — Müller Nándor jegyzőségét bizza meg. A bizottság a kérvényt véleményezést végett a járási főszolgabíróknak adja ki.

Bemutatja Pribóc község határozatát, melyben a képviselőtestület a posta- és távirdeigazgatóság ama feltételét, hogy a község a felállítani szándékolt állami táviróhivatal részére évenként 400 korona nyers bevételt biztosítson, el nem fogadja. A község határozata további eljárás végett a pozsonyi posta- és távirdeigazgatóságnak kitérdet meg.

Kaczevics Kálmán kir. tanácsos pénzügyigazgató bemutatja az általa képviselt közigazgatási szak 1908. évi július havi állapotról szóló jelentését. E jelentésből kiemeljük a következőket:

Az elmúlt hóban befizetett egyenesadóban 32399 korona 39 fillér, hadmentességi díjban 34 korona, országos betegpótlási pótdíjban 492 korona 57 fillér, mely befizetés az előző év hasonló időszakához képest egyenesadóban 11779 korona 65 fillérrel, országos betegpótlási pótdíjban 357 korona 28 fillérrel *kedvezőbb*, hadmentességi díjban 6 koronával *kedvezőtlenebb*.

Az említett befizetések után az elmúlt hó végével hátralékban maradt 196872 kor. 57 fillér egyenesadó, 16195 korona 24 fill. hadmentességi díj, 10712 koronánál 20 fillér országos betegpótlási pótdíj. A mutatkozó hátralék a múlt év hasonló időszakához képest egyenesadóban 28070 korona 72 fillér, hadmentességi díjban 38 korona 49 fillér és az országos betegpótlási pótdíjban 1468 korona 78 fillér *csökkent*. A jelentés egyébként tudomásul vétetett.

Bemutatja özvegy Paulinyi Tót Zsigmondné házbéradó leszállítás iránti kérvényét. A bizottság a kérvény indokainál fogva a kérelemnek helyt ad s folyamodó házbéradóját a kir. pénzügyigazgató által proponált összegben állapítja meg.

Marcsek József jahodniki lakos hadmentességi díjának elengedése, illetve leszállítása végett beadott kérvényét a bizottság a kir. pénzügyigazgató határozati javaslatának megfelelőleg elutasítja.

Boleman János dr. tisztí főorvos jelentése szerint az általános közegészségügyi állapot az elmúlt hónapban elég kedvező volt. Fertőző betegségek közül a *hőrkurhat* volt leggyakoribb, mely hét ízben halálos kimenetellel végződött. Ezen kívül előfordult négy tifusos eset Alsó- és Felsőstubbyán.

Az időszakai vizsgálatok rendszeresen megtartottak. Lefoglalás egy esetben történt, Stubnyafürdőn, hol is a levágott állapot beteg mája megsemmisített. A turócszentmártoni kórosvos két ruttkai mészáros ellen tett feljelentést a főszolgabírónál.

Orvosrendőri hullaszemle 3 ízben, törvényszéki boncolás 1 esetben tartatott. Orvoshatósági bizonyítvány az elmúlt hónapban kiállítottatott 15 könnyű és 1 súlyos testi sértsérről.

Künsztler Károly dr. kir. tanfelügyelő bemutatja az elmúlt hónapról szóló jelentését. Eszerint a hivatal iskolák szervezésével, a folyó ügyek elintézésével és az óvodák látogatásával foglalatokodott. Az iskolák szűntelése miatt ezuttal egyebekről jelentést nem tehet.

Schultz Lajos bizottsági tag kérdést intéz a kir. tanfelügyelőhöz a szucsányi új óvoda szűk helyiségei miatt, mert szerinte ezek a helyiségek hivatásuknak meg nem felelnek. A kir. tanfelügyelő bejelenti, hogy az óvoda helyiségeinek kibővítése iránt a szükséges intézkedéseket már is megteette s a mosi folyó mezei munkák szűntelése után azonnal is foganatosíttatni fogja.

Bemutatja Gasparik Mihály priekopai tanító kérvényét az államsegély folyósítása végett. A kérelmet a bizottság pártolólag terjeszti a miniszter elé.

Borbély Kálmán kir. főmérnök bemutatja az 1909. évre szóló kavicszűkületi felosztást. A bizottság a főmérnök előterjesztését jóváhagyja.

Több tárgya a bizottsági ülésnek nem lévén, elnöklő főispán az ülést bezárja.

(ch.)

HIREK.

Közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósági bizottsága a múlt héten rendkívüli közgyűlést tartott. A rövid közgyűlésen jóváhagyták Klicsiny községnek ama határozatát, mellyel ez az építendő vasuti munkástelep részére hat magyar holdnyi területet ingyen ajándékozott. Jóváhagyott továbbá Stubnyafürdő községnek ama határozata is, melyben kimondatott, hogy Kisfalú és Stubnyafürdő egyesített községek elnevezése ezuntal Stubnyafürdő legyen. A határozatot jóváhagyás végett a m. kir. belfüggetlőtervező terjesztetett fel.

Hatósági mészárszék. Üdvös mozgalom indult meg a helybeli tisztviselők körében. Mint halljuk, a mészárosok tulkapásaival szemben akként akarnak védekezni, hogy egy hatósági mészárszék felállítását kérelmezik. Mindenesetre teljes lélekkel pártolnánk az eszmét; mert az még sem járja, hogy míg a marha ára 25—30 százalékkal lejjebb száll, addig a fogyasztókörözönség csak oly méregdrágán fizeti a húst, mint annakelőtte. Csak ne legyen azután az egész akció szalmatűz.

Eszküvő. Gálför Dezső szolgabíró f. hó 22-én vezeti oltárhoz Kertész Ellát, néhai Kertész János tanár leányát.

Választmányi ülés. A vármegye törvényhatóságának központi választmánya folyó hó 16 án 10 órakor az alispán elnökléte alatt ülést tart.

A villanyvilágítás ügyében e hó 12 én főispánunk elnökléte alatt értekezlet tartatott, amelyen az ügy megoldását Ruttká és Turócszentmárton községek hatáskörébe kellett utalni, minthogy a villanytelepnek részvénytársasági alapon való létesítése keresztül vihető nem volt, a dolagra lapunk jövő számunkban még visszatérünk.

Vágba fult. Mészáros Sándor hidmunkás, a turáni vasutihilid szétbontásán dolgozott több magával. A fiatal munkás elvesztvén az egyensúlyt, az állványról a Vágba bukkott, melynek hullámai közt nyomtalanul eltűnt. Holttestét szorgos kutatások dacára, az ideig sem sikerült feltalálni.

Utonállás. Kroner Albert faktor az elmúlt hét egyik napján a Veka nevű erdőrészből hazafelé gyalogolt. Utközben este kilenc órakor, midőn a Gagyera erdőrészhöz ért, az ott dolgozó munkások közül Stercz József, Vaskilovszky Jakab és Bach István galiciai

illetőségi munkások, minden előzetes ok nélkül, rátámadtak a faktorra. Előbb kövekkel dobálták, később pedig beérve őt, földre teperék s titlegelni kezdték. A szerencsétlen ember nagynehezen kiszabadult támadói karmai közül s futva menekült Folkusfalvára, hol rögtön jelentést tett a felháborító esetről. A csendőrség még aznap letartóztatta az utonállókat.

Nyilvános nyugtázás. A magyar daloskőr folyó évi július hó 12-én tartott nyári mulatsága alkalmából felülfizettek: Beniczky Kálmán 50— kor.; dr. Künsztler Károly, dr. Rakovszky Iván 5—5 korona; Michnik Gyula 4— kor.; Rösler József, Strelinger Henrik, dr. Schindler Arthur 3—3 korona; Büchler Mark, Patsch Béla 2—2 korona; Brtáni András, Fekecs Bertalan, Gyelán Gyula, Ivánka Zsigmond, Jancsa István, Jung Szilveszter, Molnár Pál, Ozszadszky György, Teszák Lajos, Zathureczky János, Zathureczky Vilmos, N. N. 1—1 kor.; Péch D. 70 fillér. Összesen 8970 kor. Teljes bevétel 21570 k. Kiadás 14498 korona. Marad tiszta jövedelem 7072 korona.

Vigyázatlanság áldozata. *Preitentauz* János famunkás a helybeli cellulosegyár egy körfűrésznél dolgozott, melyet éppen olajozni akart. Lebegő ingujját a fűrészes elkapta, mely-nél fogva jobb karját a sebesen forgó fűrészes magához rántotta s azt könyökben összemarcangolta. A súlyosan megsébesített munkást a helybeli kórházba szállították.

Munkásszerencsétlenség. *Molndr* Antal, a ruttkai főműhelyben alkalmazott napszamos a múlt héten mozdonykerékpárok elgördítésével foglalkozott. A munkás vigyázatlansága következtében jobb lába a gördülő kerékpárok közé került, melyek azt törzshez összenyomták. — A szerencsétlenül járt munkást lakásán ápolják.

Saját magának ellensége mindenki, aki butorsükkületét nem szerzi be *Svehla* János jöhírű turócszentmártoni cégnél, hol valódi pallisander és mahagoni butorok, valamint saját készített masszív szoba- és konyhabutorok is kaphatók. Ezeken kívül raktára az eredeti Dürkopp-féle varrógépeknek és temetkezési vállalat is.

Verekedő sógorok. *Junasz* Antal szklabinavárai lakos az utcán összetalálkozott sógorával, *Brna* Józseffel, aki már régóta haragosa volt. A sógor látásán az utóbbi annyira dühbe gurult, hogy se szó, se beszéd, csak nekiment a gyanudtan embernek s úgy elhánnya, hogy ottmaradt az utca közepén. A helyszínre hívott orvosnak elég dolga akadt, míg a szerencsétlen magához térítette. A dolgnak egyébként még folytatása lesz a törvényszéknél, hová a csendőrség az esetet feljelentette.

Fatolvaj. *Doriguzi* Gracioso hidépítő vállalkozó az évi jelentette fel *Liska* Anna turáni lakosnól, mert az épülő turáni hidtől tetemes mennyiségű fát ellopott. A csendőrség a tolvajt tetten érte.

Az új szeszadótörvény folytán úgy mint minden szesz ára, a világhírű Brázai sóborszesz ára is drágább lesz már szeptember hó 1-étől kezdődőleg. Azért mindenki saját érdekében cselekszik, ha szükségletét még e hó folyamán, szeptember elseje előtt szerzi be. A Brázai sóborszesz — mint ismeretes — mindenütt kapható.

A liment. Capsiol comp., a Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, esifőfájdalom, fejfájás, közhvény, csúznál stb.-nél a Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás az atolestnek Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kútnő háziszér jó eredményrel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és úgyszólván: 40 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona, a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony“ védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Kitűnő anyagból készült
 olcsó
sírkövek
 kaphatók
STEINER LAJOS
 Árúgyőrségében
 Tarcsánmárton.
 Javítások és el-
 évült sírkövekre
 kijavítanak.
 Levélbeli meg-
 hívásra jövök!

ISKOLAI ÜGYEK.

Az írva-olvasás tanításának új módszere.

Gábel Gyula fővárosi tanító folyó hó 5-én számos érdeklődő jelenlétében előadást tartott a róla elnevezett írás-olvasástani új módszerének alkalmazásáról.

Közönségünk a napisajtó útján bizonyára értesült már a módszernek ott szinte mesésen kiszínezett, rohamos sikereiről. Olvastuk róla, hogy kis, 4—5 éves gyermekeket 18 óra alatt s felnőtt analfabétákat még rövidebb időn belül tanított meg az írás és olvasás mesterségére. A hír akkor bejárta a külföldet is, minek hatása alatt több külföldi pedagógiai társulat is meghívta Gábelt, hogy ott módszerét közvetlenül mutassa be. Előadásai mindenütt új és új sikereket jelentettek számára.

Nálunk a dolog — bár lassan — de már szintén hódít. Amióta könyveit a miniszter az iskolákban való használatra elfogadta, azóta egy a főváros, mint a vidék számos iskolája e szerint a rohamos sikereket ígérő módszer szerint tanít.

Akik nem akarnak hinn a olvasott szónak, azokat Gábel személyesen győzte meg. A módszer maga alapjában nagyon egyszerű. Azon a gondolon alapszik, hogy akit ismerünk, azt az arcképe után is rögtön fölismerjük. Ő evvel az elmélettel a hangok arcképeit alkotta meg, oly arcképet melyet, ha a gyermek egyszer látott, el nem feled többé. Nála a hang annak a személynek, arcképnek neve, az olvasás pedig ugyanazon személyneveknek rövidített alakban való gyors egybekapcsolása.

A begyakorlásra az ugynevezett *varázskerek*et használja melynek segítségével a hangcsoportok a legkisebb nehézség nélkül összefoglalhatók.

Bánulatos eredményt ért el nálunk is egy felnőtt analfabétával. Rövid 5 perc alatt négy hangot és betűt ismertett meg vele, azokat nyomban össze is foglalta, anélkül, hogy az illető egyszer is léveletet volna.

Az előadás végeztével Gábelt a megjelenetek melegen ünnepelték.

KÖZGAZDASÁG.

Az ipar fejlődése hazánkban.

II.

Most nézzük, hogyan keletkezett, fejlődött a középkorban hazánkban az ipar. Határozottan visszautasítom mindazoknak ama mondatát, hogy hazánkban csak állattenyésztés és vadászattal foglalkoztak volna az emberek. Hiszen egyházaink, monostoraink már Szent István király idejében voltak. Ezeket talán csak kellett építeni? Igaz, hogy mesterembereket külföldről hoztak be, de az is bizonyos, hogy a bevándorlott idegenek nem távoztak el hazánkból s így az ipar hazánkban már az 1000-dik esztendőben mivellett. És hogy hazánkban az iparnak mily sok ágát mivellették, kútnik abból is, hogy már Szent István király idejében említés tétetik kovácsokról, asztalosokról, bodnárokról, pékékről stb.

Hazánkban is nagy érdeme van a kath. papságnak az ipar fejlesztése körül. Az egyes plébániák városokban díszes templomokat építettek. Nemkülönbön a fejedelmi udvar a legnagyobb pompával lett készítve. Meg kell itt jegyezmem, hogy e időben hazánkban az ipart csak a külföldiek mivellették, de ezek javarésze itt le telepedett. Nagy lendületet vett az ipar Szent László és Béla királyok idejében, de ez még mindig idegen ipar. A tulajdonképeni hazai ipar 1242-ben kezdődik, a tatárpusztítás után IV. Béla nagy szabadságokat ígért mindazon idegeneknek, de különösen mesterembereknek, kik hazánk kihalás kietlen pusztait lakhatóvá akarják tenni. Ezrével tödult a frank, német, szász nemzetbeli iparos hazánkba s a különböző vidékeken letelepedve, nagyban tiszták az iparnak különböző nemét. Már 1300-ban 100 oly város volt hazánkban, amelyek a királyoktól kiváló szabadságokkal voltak felruházva.

Valaki azonban ezek után ellen vehetné, hogy hisz a mi iparunk nem magyar, hanem német, francia stb. ipar volt csak, de ma, hála istennek, magyar.

Magyar, mert a különböző nemzetiségű iparosok magyar polgárokká lettek, a magyar állam kötelékébe léptek. Előbb látható, hogy a magyarok istene különös kegyelme tartja fenn e nemzetet, amelyet sem tatárpusztítás, törökrombolás, sem osztrák hűnetség nem volt képes a nemzetek sorából kitorolni s ahol csak egy magyar van s bármily sok idegen nemzetiségű, ez az egy nem vesz el, de a többi magyarrá lesz.

Hazánkban is, épp úgy, mint a többi nemzeteknél, az ipar hovatovább való fejlődésével létrejöttek az egyes céhek. Ezek nálunk sokkal nagyobb kiváltságokkal bírtak, mint más nemzeteknél, teljesen független polgárok s szabadok voltak, saját kebelükből

választottak igazgatókat, polgármestereket, bírákat és esküdteket, sőt egyházi előjárókat is. Dicséretére legyen mondva a magyar iparosszálynak, hogy azok a városok különböző nemzetiségű lakosaival a legszebb egyetértésben és békében éltek. Hogy mily nagy tisztelben voltak az iparosok, kútnik abból is, hogy közlülük főbírókat választottak, sőt I. Károly ideje alatt egy ötven megyei alispán is volt. Róbert Károly, de főleg Nagy Lajos idejében az ipar mindinkább fejlődött s ezt leginkább annak tulajdoníthatjuk, mivel a királyi udvarban és az egyes fővros házáknál roppant fénytűzést folytattak. Leginkább Zsigmond idejében emelkedtek a városok iparai.

Az 1405-iki budai országgyűlésen kiválóan csak az iparostűgyeket tárgyalták s ezen országgyűlésre a királyi városok követeit is meghívták. Ezen gyűlésen annyira emelték az iparosokból lett bíráknak hatáskörét, hogy azoknak a nádor és zászlósúruk, valamint a főispánokkal egyenlő hatalom adatott. Most már merje valaki azt állítani, hogy a mostani kornak demokratikus jellege van, a középkornak pedig arisztokratikus jellege volt...

Mátyás király kiváló gondot fordított a céhek szabályozására s az ő idejében hozott törvények oly újüdek voltak, hogy azok még a XVII. században is mintául szolgáltak.

Mindezekből beláthatjuk, hogy iparunk a fejlődésnek oly magas fokát érte el, hogy az nemcsak versenyezni volt képes a külfölddel, hanem magát mindinkább függetlenévé, bizonyos nemzeti jelleget öltött magára. A magyar nép — mint tudjuk — mindig szerette a fénytűzést s hogy e kívánalmának eleget tehessen, nagy gondot fordított fénytűzési cikkek előállítására. Annyira ment a fénytűzés már Kálmán királyunk idejében, hogy ő kénytelen volt a legszigorubb törvények által a papokat és főnemeseket ebben korlátozni. Nem maradtak el a nők sem, mi abból tünik ki, hogy 1100-ban (ülbevalókról, nyakláncokról s drága szőrbundákról tesznek említést a krónikáirók. A posztó és finom kelmék használata már Szent István idejében el volt terjedve. III. Béla király neje, Margit, I. Frigyes német császárt bársonyból és drága szövetekből készült kényelmes sátorral ajándékozta meg, mely oly nagy volt, hogy 3 szekérre is alig fért rá. A műipar tehát nemcsak hogy versenyezni volt képes a külfölddel, hanem egyes ágaiban fölül is multa azt, így pl. az ötvösségben. Ennyit iparunkról a középkorban.

Szappangyártási tanfolyam. A pozsonyi keresk. és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a m. kir. technológiai iparmúzeum folyó évi november hó 15-től fogva egyhónapos szappangyártási tanfolyamot szervez, amelyen kizárólagosan a modern szappangyártásról legszükségesebb tudnivalókat, elméletieket és gyakorlatiakat tárgyalják. Ezen tanfolyamon csak gyakorlati és megfelelő képzettségű bíró intelligens szappangyárosok vehetnek részt. Az oktatás hétköznaponként napi 8 órára terjed. — A tanfolyam díjmentes. — A résztvevők azonban beiratkozásnál 10—10 kor-nyi edénybiztosítókat fizetnek be az intézet pénztárába. Az 1909. évi január hó 15-én megnyitják a technológiai iparmúzeum helyiségeiben egy április 15-ig, esetleg a hó végéig

terjedő rendszeres szappan és zsíradékpari tanfolyam ugyancsak napi 8 órás tanítási idővel, egyébként ugyanazon feltételek mellett, mint az egyhónapos tanfolyam. — A laboratóriumbiztosíték itt 20 k. lesz személyenként. E tanfolyamra gyárosokon kívül üzletvezetők és főzömesterek, illetőleg szappangyárak tisztviselői, valamint egyéb zsíradékparosok is beiratkozhatnak. Mindkét tanfolyamra a jelentkezés akár személyesen, akár írásbelileg történhetik. Az általános és a szakképzetséggel igazolására az igazgatóság szükség esetén okmányokat kér be.

Az új végrehajtási novella. Tekintettel azon kiválóan fontos és életbevágó érdekekre, melyeket a végrehajtási eljárásról szóló, jelenleg szentesítés előtt álló új törvény közgazdasági életünk számos tényezőjénél érint, a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara összeállította a régi és az új törvény közötti különbség rövid kivonatát, valamint az új törvény kihirdetése előtt lejárt követeléseknek a régi törvény határozmányai alapján való érvényesíthetése céljából megkívánt és a novella 31. §-a szerint a novella kihirdetésétől számított 30 napon belül az adós lakóhelyére névve illetékes kir. járásbírósnál eszközözendő bejelentéshez felhasználható kérvénynek mintáját. Ugy a kivonat, mint a kérvény mintája a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál, a kerületbeli ipartestületéknél, kereskedelmi egyesületeknél és társulatoknál betekinthető.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.

Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.

Kiadótulajdonos: Moskóczy Ferencné.

KALOGÉN
BRÁZYSÓBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ ★

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házbán

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztítsunk. E szappan ötvízdekoknál át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálót vagy különös gondosságot szüksegetlítettik.

Üzletmegnyitás!

Felhivom a nagyérdemű közönség szives figyelmét

újonnan berendezett butorkereskedésemre,

melyet Turócszentmártonban a főtéren nyitottam. — Szakismertem s megfelelő tőkém biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy e téren a legmagasabb igényeket is kielégíteni képes vagyok.

Mindenkor törekedni fogok a nagyérdemű közönség bizalmát kiérdemelni s midőn szives pártfogást kérek, vagyok tisztelettel

LINKS ADOLF

butorkereskedő, asztalos és esztergályos
TURÓCSZENTMÁRTON, FŐ-TÉR.

14578. V. 1908. szám.

Hirdetmény

a m. kir. pénzügyminiszterium folyó évi 83550. számú rendelete folytán az égetett szesz folyadékoknak pótdó alá bevallása tárgyában.

Mindazok a személyek, kik az 1908. évi szeptember hó 1-ső napján a szabad forgalomba már átment, vagyis az 1899. évi XX. t.-c. szerinti szeszadóval és az 1899. évi XXIV. t.-c. szerinti szeszadóptékkal is már megadóztatott olyan égetett szesz folyadékok készletével bírnak, mely összesen 10, illetőleg 5 liternél több alkoholt tartalmaz, az 1908. évi XXVIII. t.-c. 121. és 123. §-ai értelmében kötelesek legkésőbb az 1908. évi szeptember hó 3-dik napjáig a folyadék mennyiségét és annak alkoholtartalmát, valamint azon községet és helyiséget, melyben az a folyadék tartatik, az illető készletek tartási helyére névve illetékes pénzügyőri szakasznál írásban, két példányban bejelenteni, tekintet nélkül arra, hogy ezek a készletek saját vagy idegen helyiségekben vannak-e elhelyezve.

Ha az égetett szesz folyadékok összes készlete az 1899. évi XXV. t.-cikk szerinti elárúsításra vagy kimérésre jogosultsággal bíró személyek birtokában 10 liter, más háztartásokban pedig a családfő birtokában 5 liter tiszta alkoholt meg nem halad, azt nem kell bejelenteni. Minden más esetben a szabadforgalomba már átment összes készlet, ide érve a pótdó alá nem eső 10, illetve 5 liternyi mennyiségét is, bejelentendő.

A kis tartályokban levő illatszerek, ha súlyuk 1 kilogrammnál nem tesz többet, nem esnek a bejelentés kötelezettsége alá.

A bejelentéshez szükséges őrlapok az előállítás költségei megtérítése mellett minden pénzügyőri szakasznál és Budapesten a fogyasztási adóhivatalnál is kaphatók.

A készletek bejelentése és a készletek után esedékes pótdónak befizetése a birtokosnak képezi kötelezettségét.

Az egy ugyanazon fél birtokában ugyanabban a községben (városban), habár különböző helyiségekben levő folyadékok egy bejelentésbe foglalhatók, de az ugyanazon fél birtokában különböző községekben (városokban) levő égetett szesz folyadékokról községenként külön-külön bejelentések teendők.

Liköröknel és rozsolisnál, ha a cukortartalom egy hektoliter folyadéknál legalább 10 kilogrammot tesz, az alkoholtartalmat nem kell bejelenteni, hanem jogosítva van a fél az egész ilyen likör, illetve rozsalis készletet hektoliterenkint 35 hektoliterforok alkohollal bejelenteni. Ha ezt a kedvezményt az e nemű folyadékok egész készletére névve együttesen nem veszi igénybe, akkor az egész készletnek tényleges alkoholtartalma jelentendő be.

A pótdó alá eső bármilyen esszenciánál, illatszereknél, kozmetikus cikkeknel, gyógyszeréknel és gyógyászati készítményeknél, azok alkoholtartalmának bejelentése mellőzhető, tekintet nélkül arra, hogy a folyadékok mily mennyiségben vannak készletben.

Azok az alkoholmennyiségek, melyek a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és orszárok, illetőleg Bosznia vagy Hercegovina területéről az 1894. évi XV. t.-cikk, illetőleg az ezt módosító 1899. évi XVII. t.-c. szerinti szabályszerű eljárás mellett még az 1908. évi szeptember hó 1-ső napját megelőző időben utaltatták át a magyar szent korona országainak területére, ide azonban csak folyó évi szeptember hó 1-ső napján vagy aztán érkeznek be, a most hivatkozott törvényekben körülírt eljárásom kívül további bejelentési kötelezettség alá nem esnek.

Minden más olyan esetben azonban, midőn a bejelentés kötelezettsége alá eső égetett szesz folyadékok az 1908. évi szeptember hó három első napján szállítás alatt állanak, anélkül, hogy már bejelentve és pótdóval megadóztatva lennének, a bejelentés megtétele és a pótdó befizetése az áru átvevőjének képezi kötelezettségét, ki a bejelentést a szesz megérkezésétől számítva legkésőbb 48 óra alatt megtenni köteles.

Ha az 1908. évi szeptember hó 1-én meglévő égetett szesz folyadékok készletének a fentiek szerinti bejelentése elmulasztatik, vagy ha a bejelentett alkoholmennyiség 10 százalékkal csekélyebb annál a mennyiségnél, mely a hivatalos felvételnél megállapították: az 1908. évi XVIII. t.-c. 121. §-a értelmében az így megrövidített, vagy a megrövidítés veszélyének kitétt pótdó 4-szeres összegétől annak 8-szoros összegéig terjedhető pénzbüntetés alkalmaztatik.

A bejelentésben foglalt másnemű valótanságok, melyek nem az alkohol mennyiségére vonatkoznak, 10 K.-tól 200 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel fenytetnek. Besztercebánya, 1908. évi augusztus hó 3-án.

M. kir. pénzügyigazgatóóság.

Vadon termő, hegyi gyümölcsből készült, legfinomabb zamatú

málnaszörpöt

5 kilós bádogdobozokban 7 koronáért bérmentve szállít **Gazdik János** gyógyszerész Kőrmöcbányán.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régiónak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhíven, oszánál és meghűléseknel, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K-80, K.1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest.**
De Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Turócvarmegyei raktár: Schönai Vektor gyógyszerésznél Znióváralján — és Toperczer Sándor gyógyszerésznél Turócszentmártonban.

Csak az ily cégtáblával jelzett üzletekben lesznek eredeti SINGER-féle varrógépek elárúsítva!

Figyelem!
A máshol vásárolt „Singer varrógép“ utánzata csak az eredeti SINGER-féle varrógépnek!

SINGER Co. varrógép r.t.
Turócszentmárton, Fő-utca 138.

A REKLAM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári-, kereskedelmi-, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az élető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-sikeresebben és legolcsóbban, megtudható az

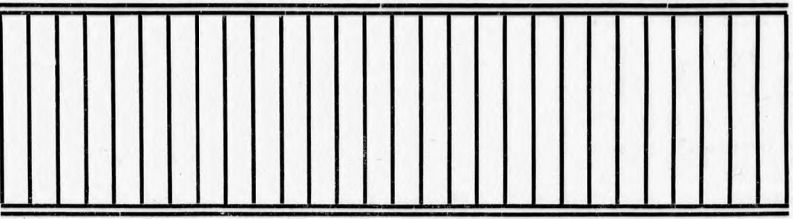
Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerkesztő
Budapest, VII., Erzsébet-körut 41.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pártatlan pontossággal és olcsón eszközölnék hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések és tervezetek ingyen!

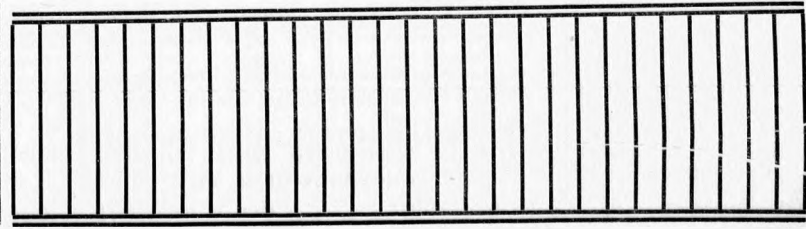

Fényképészeti gépek és az összes kellékek

kitűnő minőségben
és olcsó árakon

Moskóczi Ferenczné

könyvkereskedésében
Turócszentmártonban
kaphatók.

Wix Miksa

fűszer- és csemegekereskedése

Turócszentmárton.

Élelmi szerek és szeszes italok raktára. Nagy választék ajándéktárgyakban.

Üvegezési vállalat!

NOXIN

A LEGJOBB CIPŐ-KRÉM

NOXIN

A szabadalm. KULCSCSAL

Minden jobb üzletben kapható. Hochsinger Testvérek Budapest.

Kirdetések
felvesz a kiadóhivatal.

Héda B.

fűszer-, csemege- és gyümölcskereskedése Turócszentmártonban.

Naponta frissen érkező, legfinomabb gyümölcsök! Breznói, árvai és lipői ostyepka-sajtok! Fürth- és Heller-féle cukorkák! Koestlin-féle piskóták és teasütemények!

Postai kiszolgálás a legpontosabban eszközöltetik.

Kávé nagy raktár.

Haltenberger Béla

Kassa

ruhafestő, vegytisztító és gőzmosó gyárainak képviselője:

Reisz Lipótnál, Turócszentmárton.

Nagy választék női kalapokban.

KÖHÖGÉS.

A ki

egészségét szereti meg is óvja. 5245 hit. bizonylat tanuskodik arról, hogy

a KAISER-féle

melkaramella 3 fenyővel kitűnő hatású, orvosilag kipróbálva. Köhögés, rekedtség, katarus, elnyálkásodás, gégekatarrus, hörg- és gőrcshurut esetén. Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 80 fillér. Kapható Burda János özvegyénél Szucsányban.

LEOPOLD GYULA

GARVENS-SZIVATTYUK

rendkívül olcsók, csak elsőrendű minőség.

Kérjen határozottan!

Garvens-szivattyut

Garvens-művek, WIEN XX/2. Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tyukszemet, bőrkeményedést azonnal eltávolít a Kaiser-féle

TYUKSZEMHALÁL

ára 70 fillér.

A legjobb és legerősebb sósborszesz az

ERŐ SÓSBORSZESZ

ára 2 K, 1 K és 30 fillér.

Postán szállítja utánvét mellett a "KOSMOS" vegyszert és kémiai laboratórium. GYŐR, BAROSS-UT.

Csemege-konzervek

BARTA-féle erdei gyümölcsbefőttök, lask, szörpök, gomba-, hús- és főzelék-konzervek, szemes borovicskák, legújabbakban a szilva- és a csemege-konzervek kivételével is a

BÉLHUROK

(hasmenés), gyomor- és legyélgyógyászati szere a BARTA-féle fekete áfonyagyógybort, kapható gyógyszertárakból. 5 üveget 8-10-ért bérmentve szállítunk.

Felkai Konzervgyár, Barta József

Felka (Borsod-Abaúj). - Kérjen árjegyzéket!

VÉRSEJTEGYSÉG, ÉTVAGYTALANSÁG, IDEGESSEB gyógyítására a leghatásosabb készítmény a KRIEGEL-333

TOKAJI CHINA-VASBOR.

Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg ára 8-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszertárakban. Postán küld: KÖRÖNY-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvária-út.

PLATSCHKE VILMOS

államert legolcsóbb, legszolidabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

RIVOLI

fényképezési és festészeti műtermék

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 30.

készülnek csak elsőrendű művészi

kivitelben fényképnagyítások, egyszere- és olajfestmények. Másolatok szelvényre, társnyagra, tóra, életafántra stb. Brosz, függelék, újs. stb. apró üvegfestményekkel. Porcellánra égetett fényképek sírkövekre stb. Miről küldjek ingyen és bérmentve árjegyzéket?

DIGESTOL GLECK

Doboz 2 kor.

Postai szállítás díjaz. FEHER GALAMB gyógyesztár BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93

Kapható minden gyógyszertárban drogeriában

Meglepő haladás!

FICHTENIN

Legújabb, szabadalmilag védett szer, mely mindenféle betegség a leghatásosabb és legbiztonságosabb, vérszűrés, vérjavítás és egyéb kórt és vesebetegségek kártékony elhárítására azonnal és hatékonyan meggyógyít.

Legmeghatározottabb védőeszköz és deréss ellenes. Használati utasítás azerint való eljárás mellett biztosítja a feltétlen eredményt.

Vesérkiválasztók Magyarországon kizárólag

DIAMANT és VADAS

Budapest, VII., Damjanich-ú. 36. - Telefon 21-51

BOGDÁNY

szerencséseje paratlan!

Vásároljunk osztály-sorejegyet csakis

BOGDÁNY S.

fővárosi sorsjegyiroda r.-l.-nál BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS

KÉZPASZTÁJA

8 nap alatt biztosan hat. - Tegye K 1-20 -

Dr. KOVÁCS gyógytára Budapest, Gyár-utca 17.

"Tollott-útköz" ingyen.

használjon azonnal

Ha fáj a feje

Beretvás - MIGRAIN-pszittillát, mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet.

1 doboz 1 kor. 20 fillér. - Minden gyógyszertárban és drogeriában kapható.

Fővárosi BERETVÁS TAMÁS gyógyesztár RÁKÓCZI-UTCA 2.

ingyen postai szállítást 8 doboz rendeléssel!

Stallós: Simon Pál

PARISZ-KALODA

Budapest, VI., Váci-körút 28. sz. 100 szoba 200-400 főtől, káncsillagok és villanyvilágításal együtt. Fürdő, népszerű kávéház, étterem. Villamos vasút megállóhely az órára pályaudvar és a HÁKÓK felé.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?

Schuller Kaszinó-éttermében

VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.

Elsőrendű konyha! Naponta zens-estély!

KATZER

szőrmérukl előadások és az egész világon az újkori legjobb. Első és legnagyobb magyár elleni újság.

Dr. KOVÁCS J.

hemoptiail rendelő-intézet

Idésk betegségekben emelkedik számára

Budapest, Váci-körút 18. sz.